

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ СПОРТИВНИХ ІГОР

Розвиток аматорського футболу в Україні

Дорошенко І., Сватсьєв А.

Запорізький національний університет

Анотація. **Мета** – аналіз, систематизація та узагальнення шляхів розвитку аматорського футболу в Україні. **Методи:** аналіз науково-методичної літератури і відкритих даних мережі «Internet»; педагогічні спостереження; контент-аналіз заявкової документації футбольних команд; методи математичної статистики. **Результати.** Найявний негативний тренд стосовно кількісних характеристик команд – учасниць чемпіонатів України з футболу серед аматорських команд за період 2018-2023 рр. Аналіз регіонального представництва аматорських футбольних команд у Чемпіонатах України свідчить, що лідерами є Дніпропетровська обласна асоціація футболу (15 команд) і Київська міська асоціація футболу (13 команд). **Висновки:** аналіз, систематизація та узагальнення результатів дослідження свідчить, що об'єктивними критеріями розвитку аматорського футболу є кількісні показники участі команд у чемпіонатах України і показники регіонального представництва команд обласних асоціацій у цих змаганнях.

Ключові слова: розвиток; футбол; аматори; контент-аналіз; заявкові листи.

Вступ. Переважна більшість вітчизняних (Shcherpotina, et al., 2021; Sobol, et al., 2021) і закордонних (Poli, 2019) наукових публікацій спрямована на вирішення актуальних шляхів розвитку футболу, які стосуються підготовки професійних футболістів або кваліфікованого резерву на різних етапах багаторічного вдосконалення. З огляду на це, відзначаємо, що практично неохопленими залишаються питання, що стосуються розвитку аматорського футболу: управління підготовкою та змагальною діяльністю спортсменів, визначення особливостей підготовки і змагальної діяльності футболістів-аматорів, медико-біологічних, організаційних, матеріально-технічних та інших напрямів забезпечення тренувального процесу, тощо (Дорошенко, et al., 2018).

Такий стан речей свідчить про наявність проблемної ситуації: з одного боку, саме аматорський футбол є підґрунтям для розвитку резервного та професійного футболу, необхідною передумовою ефективною підготовки висококваліфікованих професійних футболістів і футбольних команд; з іншого боку, саме, аматорський, масовий футбол є основою для успішного розвитку професійного футболу (Сушко, & Мельник, 2019). Існуюча диспропорція у напрямках експериментальних наукових досліджень стосовно управління підготовкою та змагальною діяльністю висококваліфікованих спортсменів і

професійних футбольних команд свідчить про необхідність корекції фундаментальних наукових напрямів і прикладних експериментальних досліджень у напрямі шляхів розвитку аматорського футболу, вдосконалення сучасних технологій підготовки футболістів-аматорів та управління їх змагальною діяльністю.

Мета дослідження – аналіз, систематизація та узагальнення шляхів розвитку аматорського футболу в Україні.

Матеріал і методи: аналіз науково-методичної літератури і відкритих даних мережі «Internet»; педагогічні спостереження; контент-аналіз заявкової документації футбольних команд; методи математичної статистики.

У дослідженні проаналізовано кількісно-якісні характеристики заявкових листів команд – учасниць чемпіонатів України з футболу серед аматорських команд сезонів 2018–2019, 2019–2020, 2020–2021, 2021–2022, 2022–2023 рр.

Результати дослідження. У табл. 1 наведено кількісні показники річної динаміки аматорських команд – учасниць чемпіонатів України з футболу.

Таблиця 1

Динаміка кількісних показників команд–учасниць чемпіонату України з футболу серед аматорських команд за період 2018–2023 рр. (n=5)

Сезон, рр.	Групи, n	Команди, n
2018-2019 рр.	3	35
2019-2020 рр.	3	32
2020-2021 рр.	3	29
2021-2022 рр.	3	29
2022-2023 рр.	2	15

Аналіз кількісних показників, які наведено у табл.1 дозволяє констатувати, що існує негативний тренд стосовно кількісних характеристик команд – учасниць чемпіонатів України з футболу серед аматорських команд, який обумовлений впливом негативних чинників. На нашу думку, найбільш впливовими є негативні глобальні чинники – світова пандемія гострого інфекційного захворювання, що викликане коронавірусом SARS-CoV-2 (2019-nCoV) і повномасштабна збройна агресія РФ проти Незалежної України (з 24.02.2022 року).

Крім кількісних характеристик стосовно команд учасниць Чемпіонату України з футболу серед аматорських команд значущими є показники їх регіонального представництва – обласних асоціацій футболу (ОАФ).

Сезон 2018-2019 рр.:

I група – Рівненська ОАФ (3 команди); Тернопільська ОАФ (3 команди); Івано-Франківська (2 команди); Закарпатська ОАФ; Львівська ОАФ; Хмельницька ОАФ;

II група – Київська ОАФ (3 команди); Сумська ОАФ (2 команди); Чернігівська ОАФ (2 команди); Вінницька ОАФ; Кіровоградська ОАФ; Київська міська асоціація футболу; Миколаївська ОАФ; Черкаська ОАФ;

III група – Дніпропетровська ОАФ (6 команд); Херсонська ОАФ (3 команди);

Донецька ОАФ; Запорізька ОАФ; Харківська ОАФ.

Сезон 2019-2020 рр.:

I група – Волинська ОАФ (3 команди); Івано-Франківська ОАФ (2 команди); Тернопільська ОАФ (2 команди); Вінницька ОАФ; Рівненська ОАФ; Хмельницька ОАФ;

II група – Чернігівська ОАФ (3 команди); Київська міська асоціація футболу (2 команди); Сумська ОАФ (2 команди); Черкаська ОАФ (2 команди); Кіровоградська ОАФ; Київська ОАФ; Миколаївська ОАФ;

III група – Дніпропетровська ОАФ (3 команди); Херсонська ОАФ (2 команди); Донецька ОАФ; Запорізька ОАФ; Кіровоградська ОАФ; Полтавська ОАФ; Харківська ОАФ.

Сезон 2020-2021 рр.:

I група – Львівська ОАФ (2 команди); Тернопільська ОАФ (2 команди); Волинська ОАФ; Закарпатська ОАФ; Івано-Франківська ОАФ; Рівненська ОАФ; Чернівецька ОАФ;

II група – Київська міська асоціація футболу (4 команди); Київська ОАФ (3 команди); Миколаївська ОАФ; Сумська ОАФ; Харківська ОАФ; Черкаська ОАФ;

III група – Дніпропетровська ОАФ (4 команди); Запорізька ОАФ (2 команди); Сумська ОАФ (2 команди); Кіровоградська ОАФ; Полтавська ОАФ; Харківська ОАФ; Херсонська ОАФ.

Сезон 2021-2022 рр.:

I група – Івано-Франківська ОАФ (2 команди); Львівська ОАФ (2 команди); Рівненська ОАФ (2 команди); Тернопільська ОАФ (2 команди); Київська міська асоціація футболу; Чернівецька ОАФ;

II група – Київська міська асоціація футболу (4 команди); Київська ОАФ (2 команди); Житомирська ОАФ; Полтавська ОАФ; Сумська ОАФ; Чернігівська ОАФ;

III група – Запорізька ОАФ (3 команди); Дніпропетровська ОАФ (2 команди); Херсонська ОАФ (2 команди); Кіровоградська ОАФ; Миколаївська ОАФ.

Сезон 2022-2023 рр.:

I група – Львівська ОАФ (2 команди); Вінницька ОАФ; Волинська ОАФ; Івано-Франківська обласна асоціація футболу; Тернопільська ОАФ; Хмельницька ОАФ;

II група – Київська міська асоціація футболу (2 команди); Київська ОАФ (2 команди); Запорізька ОАФ; Кіровоградська ОАФ; Полтавська ОАФ; Сумська ОАФ.

Аналіз регіонального представництва аматорських футбольних команд у чемпіонатах України за період 2018-2023 років свідчить, що лідерами є Дніпропетровська обласна асоціація футболу (15 команд) і Київська міська асоціація футболу (13 команд). До групи аутсайдерів входять Одеська ОАФ і Луганська ОАФ: команди цих обласних асоціацій жодного разу не брали участь у Чемпіонатах України з футболу серед аматорських команд за період 2018-

2023 років.

Висновки. Аналіз, систематизація та узагальнення результатів дослідження свідчить, що об'єктивними критеріями розвитку аматорського футболу є кількісні показники участі команд у чемпіонатах України і показники регіонального представництва команд обласних асоціацій у цих змаганнях.

Література:

- Дорошенко, Е.Ю., Соболев, Е.О., & Дорошенко, І.Е. (2018). Комплектація футбольних команд української прем'єр-ліги в контексті глобалізації спорту вищих досягнень. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*, (6), 129-135. <http://eprints.zu.edu.ua/28156/>
- Сушко, Р.А., & Мельник, Д.М. (2019). Міграція в системі підготовки футболістів високої кваліфікації (на матеріалі чемпіонатів України). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 10 (118), 135-141 <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/26994>
- Poli, R. (2019). Sports Globalization (as Exemplified in Football). *Science in Olympic Sport*, (4), 46-55. https://sportnauka.org.ua/en/wp-content/uploads/nvos/articles/2019.4_7.pdf
- Shchepotina, N., Kostiukevych, V., Asauliuk, I., Stasiuk, V., Vozniuk, T., Dmytrenko, S., & Adamchuk V. (2021). Management of Training Process of Team Sports Athletes During the Competition Period on the Basis of Programming (Football-Based). *Teoriâ ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 21 (2), 142-151. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2021.2.07>
- Sobol, E., Svatyev, A., Doroshenko, I., Kokareva, S., Korzh, N., & Doroshenko, E. (2021). Formation of National Teams Taking into Account the Factors of Football Players' Club Migration. *Teoriâ ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 21 (4), 389-396. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2021.4.15>

Відомості про авторів:

Дорошенко Ігор Едуардович –

аспірант кафедри фізичної культури і спорту

E-mail: metallurg19u@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0600-2798>

Запорізький національний університет

Сватєв Андрій В'ячеславович –

доктор педагогічних наук, професор

завідувач кафедри фізичної культури і спорту

E-mail: 29011973@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9399-1576>

Запорізький національний університет

Надійшла до редакції 15.01.2023 р.

Фітнес-технології як засіб спортивного тренування футболістів студентських збірних команд

Дорошенко Е., Підлубний В., Мирний С., Москвітіна Д., Щуров М.
Запорізький державний медичний університет

Анотація. **Мета** – аналіз використання фітнес-технологій у процесі спортивного тренування студентської збірної команди ЗДМУ з футболу. **Методи:** аналіз науково-методичної літератури і даних мережі «Internet»; педагогічні спостереження; педагогічне тестування; методи математичної статистики. **Результати.** У загальному вигляді сучасні фітнес-технології спортивної підготовки футболістів студентських збірних команд містять такі компоненти: засоби загальної фізичної підготовки; засоби спеціальної фізичної та функціональної підготовки; засоби релаксації та стретчингу. **Висновки.** Під сучасними фітнес-технологіями у спортивних іграх розуміють сукупність наукових методів, прийомів, що сформовані у відповідний алгоритм дій, який реалізується для підвищення загальної, спеціальної фізичної та функціональної підготовленості у процесі розвитку домінантних рухових здібностей спортсменів. Їх активне впровадження у систему спортивної підготовки студентських збірних команд з футболу дозволить сформуванню підґрунтя для ефективної реалізації наявного техніко-тактичного потенціалу футболістів у змагальній діяльності.

Ключові слова: фітнес; технологія; футбол; тренування, студенти.

Вступ. Студентський футбол є підґрунтям для розвитку та вдосконалення професійного спорту. Саме тому, питання вдосконалення спортивної підготовки студентських збірних команд з футболу залишається актуальними і своєчасними. Дослідники вважають, що ефективна реалізація наявного техніко-тактичного потенціалу футболістів, практично, неможлива без досягнення відповідного рівня розвитку їх рухових здібностей, функціональної та спеціальної фізичної підготовленості (Лісенчук, et al., 2020). Сучасний розвиток наукових уявлень про форми, методи і засоби розвитку рухових здібностей системно та деталізовано представлені у відповідній науково-методичній літературі (Нестеренко, & Порохнявий, 2022; Платонов, 2017). Для подальшого вдосконалення цього наукового напрямку, пропонуються інноваційні методичні підходи на основі використання фітнес-технологій у процесі фізичної та функціональної підготовки футболістів. На рівні професійних і висококваліфікованих футболістів, ця проблематика отримала вирішення у дослідженнях (Кокарева, et al., 2021; Лісенчук, et al., 2021). Таким чином, актуальні питання стосовно застосування фітнес-технологій у процесі спортивної підготовки студентських збірних команд з футболу залишаються